

Castell de Tous

Sant Martí de Tous

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església. Nucli urbà.
Alçada: 469

Coordenades:

Latitud: 41.55947
Longitud: 1.52521
UTM Est (X): 377021
UTM Nord (Y): 4601917

Classificació

Número de fitxa: 08226-350
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Contemporani
Segle: VIII-XX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Restaurat
Protecció: Legal i física
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN- 1502-MH / R-I-51-5656 / Decret / 22/04/1949 / BOE / 05/05/1949
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari: IPAC 1698
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 7121001CG7072S0001UA

Descripció

El castell de Tous és troba situat al com d'un turó, a l'est del nucli de Sant Martí de Tous i dominat a l'esquerra per la riera de Tous. Actualment el castell està restaurat tot i que conserva elements originals i tot el recinte es troba tancat per una reixa metàl·lica. En destaca la torre de l'homenatge coronada per merlets i orientada a ponent. L'origen de la torre és data entre els segles X-XI però ha estat objecte de diverses refraccions i on s'hi obra balcó amb baranes de ferro forjat. En relació aquesta torre, el diccionari de Madoz en destaca el següent: "este castillo tiene una torre del tiempo de los árabes, capaz de contener bastante tropa; però fue incendiado y en parte destruido por los carlistas en 1838". L'accés a l'interior del recinte fortificat es troba situat a migdia, a la Torre del Portal mitjançant un portal d'arc de mig punt adovellat. Aquest portal dona accés al patí d'armes, totalment reformat i des d'on s'accedeix a la zona residencial, situada en un cos annexa a ponent del patí. El frontis té una porta adovellada i dos finestrals germinada d'estil gòtic a l'alçada del primer pis i dues petites finestres quadrades a nivell de golfes. Aquesta porta dona accés a un petit pati interior d'estil gòtic que organitza les diferents estances de la planta baixa i el primer pis. A la planta baixa hi ha un magatzem, una cuina i una capella, que havia estat l'antic celler, documentat quan era propietat dels Jerònims. L'accés a la capella és mitjançant una porta rectangular situada sota l'escala que condueix al primer pis. La sala està formada per diversos arcs apuntats i en destaca una fresquera i una paret d'opus spicatum. Al pis hi ha la zona residencial, amb un seguit d'habitacions, una gran sala menjador formada per diversos arcs de diafragma i una sala polivalent on s'hi duen a terme diversitat d'actes completament reformada, situada en un cos annex a llevant d'època moderna, entorn el segle XVI. A la façana principal d'aquest volum s'hi obren quatre arcs de mig punt utilitzats com a grans finestrals.

Observacions:

Segons esmenta l'autor Jordi Bolós el castell de Tous es podria considerar un castell medieval tardà, d'estil gòtic, atès que és en el segle XIV, quan es gva reformar, accedint, en gran mesura, a l'aparença actual. Actualment, una part s'utilitza com a zona residencial i una altra zona com espai cultural i d'events. Un cop el mes s'hi realitzen visites guiades organitzades per l'Associació dels Amics de Tous.

Història

Les primeres notícies documentals són del segle X, dins el repoblament de la vall de l'Anoia. L'any 960 el comte Borrel II va donar a la seu de Vic el castell de Tous, inclosa dins el terme de Montbui, al comtat de Manresa. A inicis del segle XI, passar a mans del castlà Bernat de Tous i l'any 1032 Guillem d'Oló o de Mediona deixa en testament que el successor fou Ramon de Tous, fill de Bernat, succeït pel seu fill Pere Ramon de Tous. La continuïtat dels Tous com a castlans del castell perdura fins a inicis del segle XIV, atès que l'any 1318 el bisbe de Vic cedí el castell a Jaume II, tot i que els Tous continuaven tenint el domini fins l'any 1423 quan el castell es va vendre a Ponç de Perellós. Tanmateix, l'any 1441 fou novament venut als Sapllana i el 1505 Isabel Sapllana dona el castell al monestir badaloní de Sant Jeroni de la Mutra, que el tingué fins l'any 1835, moment de les desamortitzacions. L'any 1835 va ser comprat per Marçal Grau fins que va passar a mans de la família Rojas d'Igualada l'any 1918.

Bibliografia

AAVV. (2003): Tous, mil anys d'història. Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1981. Editorial Claret, Sau. AAVV. (1981): Catalunya Romànica. El Penedès-L'Anoia. Vol. XIX. Barcelona. Fundació Enciclopèdia Catalana. BOLÓS, JORDI (1997): Castells de la Catalunya central. Angle Editorial. Manresa. Catàleg de béns protegits per al POUM de de Sant Martí de Tous. Ajuntament de Sant Martí de Tous. Febrer de 2012. CATALÀ, P. (1990): Els Castells Catalans. Vol V. Rafael Dalmau Editor. Barcelona. Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic del terme municipal de Sant Martí de Tous. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya. TORRAS I RIBÉ, JM. (1991): Història de les comarques de Catalunya. Anoia. Volum II. Edicions Selectes. Manresa.

